

LOB prezidentam Jānim Priedniekam – 60

Šķiet neticami, ka pagājuši jau gandrīz 47 gadi, kopš mamma pie lielajiem ornitologu “puikām” gandrīz pie rokas atveda mazu trīspadsmiņgadīgu puīšeli, lai atturētu viņu no blēnām un vasaras brīvlaiķā nodotu bargu skolotāju – Bioloģijas institūta Ornitoloģijas laboratorijas pētnieku uzraudzībā.

No Engures ezera peldošās bāzes tolaik jau aizsprukt bija visai grūti – ne transporta, ne telefona, ne kaut cik naudas. Tā arī aizsākās Jēča (tā mēs, vecie Engures buki, vēl tagad saucam cienijamo bioloģijas zinātņu doktoru Jāni Priednieku) ornitoloģiskā karjera. Tā vedusi no pašas apakšas Engures dubļos līdz tagadējam augstajam asociētā profesora un vadošā pētnieka statusam Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātē, kurā viņš pēc studiju beigšanas sāka strādāt kā vecākais laborants Zooloģijas muzejā. Līdz pat studenta gaitu sākumam (Bioloģijas fakultāte, 1974.–1979.g.) viņš katru vasaru pamatīgi “nolauza” Engurē. Pēdējos gados viņam uzticēja jau pilnīgi patstāvīgi veikt visus lauka datu vākšanas darbus pīļu pētniecības jomā, jo viņš bija pierādījis, ka ir uzticams, varošs un protošs jauneklis ar labu galvu, prasmīgām rokām un veiklām kājām. Ar pilnu pārliecību var teikt, ka viņš ir ierindojams pirmajā trijniekā “Engures skolas” absolventu sarakstā. No tīri sadzīviskām lietām prātā nāk īpatnējā metode, kā Jēcis mēdza savest kārtībā ezera darbos bieži plīstošās darba bikses, – caurumam apkārt izvērt diegu, kārtīgi savilkt murskulī un nostiprināt. Sezonas beigās rezultāts bija tāds, ka ieteicām šo spuraino “mākslas darbu” nodot J.Lipsberga *ornitokomplekta* muzejā.

Viens no nozīmīgākajiem veikumiem, kas uz visiem laikiem paliks Latvijas dabas vēstures lappusēs, ir Jāņa darbs pie pirmā Latvijas ligzdojošo putnu atlanta, kura rezultāts attiecīgi bija 1989. gadā izdotā grāmata (kopdarbībā ar Māri Strazdu, Agri

**Jānis Priednieks
jaunībā Engures
ezera niedrājā.**

Foto no LUBI arhīva

Strazdu un Aivaru Petriņu). Kaut ko tādu var paveikt tikai jaunības entuziasma trakumā – viss milzīgais organizācijas, datu vākšanas, apkopošanas, analīzes, tekstu rakstīšanas darbs samērā īsā laikā tika veikts ar niecīgu finansējumu un bez datora (!). Blakus efekts šim pasākumam bija daudzu iedzīvotāju pievēršana putnošanai, tādējādi veidojot kodolu Latvijas Ornitoloģijas biedrības izveidei, kuras aktīvs biedrs Jānis ir kopš LOB dibināšanas, visus šos gadus būdams gan tās domes (padomes) loceklis, gan prezidents kopš 2012. gada. Pie aktivitātēm sabiedriskajā jomā noteikti jāmin arī Jāņa aktīvā dalība (padomes loceklis) Latvijas Dabas fondā.

No savu pētnieka gaitu sākuma līdz pat šim laikam galvenās Jāņa interešu jomas ir saistītas ar putnu faunas izpēti un aizsardzību galvenokārt mežu un lauku biotopos. Viņš, būdams viens no kompetentākajiem Latvijas speciālistiem dabas daudzveidības lietās, ir bijis gan dalībnieks, gan vadītājs daudziem pētījumu projektiem, kas saistīti ar šiem jautājumiem. Šie un citi pētījumi tikuši atspoguļoti vairākos desmitos zinātnisko publikāciju. Pie Jāņa aktivitātēm jāmin arī viņa ilggadējā dalība (oficiālais delegāts no Latvijas līdz 2012.g.) Eiropas Putnu uzskaišu padomē, dažādās Latvijas zinātniskās un konsultatīvās padomēs, dažādu izdevumu redkolēģijās, konferenču orgkomitejās. Līdztekus

darbībai dažādos izpētes projektos profesors Priednieks ir daudz paveicis bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā Latvijas mežos.

Būdams Bioloģijas fakultātes mācībspēks, Jānis Priednieks vadījis studiju kursus un mācību prakses, tādējādi “izlaizdams caur savām rokām” praktiski visus (par sevi vismaz piecus gadus jaunākos) Latvijas zoologus, vadījis lielu daudzumu kursa, diploma, bakalaura, maģistra un arī piecus promocijas darbus.

Par Jāni Priednieku jau varētu rakstīt vēl daudz – nevar jau uz vienas lapas izklāstīt visu par cilvēku, kas jau no mazotnes tik darbīgi “vēlīs lielus viļņus” dažādās ar Latvijas dabas izpēti un aizsardzību saistītās jomās. Galvenais, ka savu interesi, entuziasmu, aktīvo attieksmi pret Latvijas dabā notiekošo viņš nav zaudējis nekad. Cilvēciski ļoti simpātisks, izpalīdzīgs vīrs, ar kuru vienmēr patīkami satikties, izrunāties un kopā strādāt, uz kuru var paļauties arī grūtos brīžos, – tādu mēs sveicam Tevi, profesor Jēci, apaļajā jubilejā!

DR.BIOL. MĀRA JANAUS,
LU Bioloģijas institūta
Ornitoloģijas laboratorijas vadītāja

Summary:

60th anniversary of LOB president
Dr. Jānis Priednieks /Māra Janaus/